

Ayrıntılı Bilgi ve On-line Satış için

www.hukukmarket.com

MEHMET AKİF ETGÜ

Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi

**KAMU HUKUKUNDA MÜLKİYET HAKKI VE
AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'NİN
MÜLKİYET HAKKINA BAKIŞI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

1. MÜLKİYET HAKKI KAVRAMI VE MÜLKİYET HAKKININ TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1. Genel Olarak Hak Kavramı	7
1.2. Mülkiyet Hakkı Kavramı.....	10
1.2.1. Mülkiyet Kavramı	10
1.2.2. Mülkiyet Hakkı.....	15
1.3. İlkel Toplumlardan Yeniçağ'a Mülkiyet Hakkının Tarihsel Gelişimi	21
1.3.1. Hayvanlar Aleminde Mülkiyet Olgusu	21
1.3.2. İlkel Topumlarda Mülkiyet	24
1.3.3. Eski Yunan'da Mülkiyet Anlayışı	27

1.3.3.1. Platon'un Mülkiyet Görüşü.....	29
1.3.3.1.1. Devlet'teki görüşleri.....	32
1.3.3.1.2. Yasalar'daki görüşleri.....	36
1.3.3.2. Aristoteles'in Mülkiyet Görüşü.....	42
1.3.4. Roma'da Mülkiyet Anlayışı	47
1.3.4.1. Genel Olarak.....	47
1.3.4.2. Roma'da Mülkiyet Hakkının Gelişimi.....	49
1.3.4.3. Roma'da Mülkiyet Hakkının Özellikleri.....	52
1.3.4.4. Roma'da Mülkiyet Hakkının Sınırları.....	53
1.3.5. Ortaçağ'da Mülkiyet Anlayışı	57

İkinci Bölüm
2. MÜLKİYET HAKKI
İLE İLGİLİ TEMEL
YAKLAŞIMLAR

2.1. Genel Olarak	63
2.2. Liberal Yaklaşım.....	64
2.2.1. Genel Olarak Liberalizm	64
2.2.2. Liberal Mülkiyet Anlayışının Teorik Temellerinin Oluşumu: John Locke'da Mülkiyet.....	68
2.2.2.1. Doğal Yaşamda (Tabiat Hali) Mülkiyet Hakkı.....	70
2.2.2.1.1. Doğal yaşamda mülkiyet hakkının sınırları	73
2.2.2.2. Toplum Halinde Mülkiyet Hakkı.....	76
2.2.2.2.1. Toplum halinde mülkiyet hakkının sınırları	78
2.2.2.3. Locke'un Mülkiyet Görüşünün Etkileri	81
2.3. Marxist Yaklaşım	83
2.3.1. Genel Olarak Marxizm.....	83
2.3.2. Marxist Perspektif Açısından Mülkiyetin Tarihsel Gelişimi	86
2.3.2.1. İlkel Komünal Toplum.....	87
2.3.2.2. Köleci Toplum	88

2.3.2.3. Feodal Toplum	90
2.3.2.4. Kapitalist Toplum	91
2.3.2.5. Sosyalist Toplum.....	93
2.3.2.6. Komünist Toplum.....	94
2.3.3. Yabancılaşma ve Özgürleşme	95
2.3.4. Marxist Mülkiyet Anlayışının Uygulamaya Taşınması: Sovyetler Örneği.....	97
2.3.4.1. Devlet Mülkiyeti.....	99
2.3.4.2. Kolektif Çiftlik Mülkiyeti.....	101
2.3.4.3. Kişisel Mülkiyet	102
2.3.4.4. Özel Mülkiyet	103
2.3.5. Marxist Mülkiyet Anlayışının Sonuçları	104
2.4. Üçüncü Bir Yol: Karma Yaklaşım	105
2.4.1. Sosyal Devlet Anlayışı	105
2.4.2. Sosyal Devlette Mülkiyet Hakkı.....	109

Üçüncü Bölüm

3. MÜLKİYET HAKKININ TÜRKİYE'DE GELİŞİMİ

3.1. İslam'da Mülkiyet Hakkı	115
3.1.1. İslamiyet Öncesi Türklerde Mülkiyet Hakkı	115
3.1.2. İslam'da Mülkiyet Hakkının Gelişimi	117
3.1.2.1. İslam'da Mülkiyet Hakkının Sınırları.....	119
3.1.2.2. İslam'da İktâ Sistemi	121
3.1.2.3. İbn-i Haldun'un Mülkiyet Anlayışı	122
3.2. Selçuklular ve Osmanlı'da Mülkiyet Hakkı	125
3.2.1. Selçuklularda Mülkiyet Hakkı	125
3.2.2. Osmanlı'da Mülkiyet Hakkının Gelişimi.....	127
3.2.2.1. Genel Olarak	127
3.2.2.2. Sened-i İttifak'ta Mülkiyet Hakkı	132

3.2.2.2.1. 1838 Osmanlı- İngiliz ticaret anlaşması ve mülkiyet hakkı	134
3.2.2.3. Tanzimat Döneminde Mülkiyet Hakkı.....	136
3.2.2.3.1. Gülhane Hattı Hümayunu'nda mülkiyet hakkı .	136
3.2.2.3.2. Islahat Fermanı'nda mülkiyet hakkı	139
3.2.2.3.3. Islahat Fermanı sonrası kanunlaştırma hareketleri	140
3.2.2.4. 1876 Anayasası (Kanun-u Esasi) Döneminde Mülkiyet Hakkı	144
3.3. Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Mülkiyet Hakkının Anayasal Gelişim Süreci.....	148
3.3.1. 1921 Anayasası Döneminde Mülkiyet Hakkı	148
3.3.2. 1924 Anayasası Döneminde Mülkiyet Hakkı	149
3.3.3. 1961 Anayasası Döneminde Mülkiyet Hakkı.....	155
3.3.3.1. Genel Olarak	155
3.3.3.2. 1961 Anayasası Döneminde Mülkiyet Hakkının Sınırlanması	159
3.3.4. 1982 Anayasası'nda Mülkiyet Hakkı	163
3.3.4.1. Genel Olarak.....	163
3.3.4.2. 1982 Anayasası'nda Mülkiyet Hakkının Sınırlanması	171
3.3.4.2.1. Mülkiyet hakkının sınırlanması nedenleri	171
3.3.4.2.1.1. Kamu yararı.....	171
3.3.4.2.1.2. Toplum yararına uygun kullanma.....	174
3.3.4.2.2. Mülkiyet hakkının sınırlanmasının şartları	176
3.3.4.2.2.1. Sınırlamanın kanunla yapılması.....	177
3.3.4.2.2.2. Sınırlamanın nedene dayanması.....	179
3.3.4.2.2.3. Sınırlamanın temel hak ve özgürlüklerin özlerine dokunmaması.....	180
3.3.4.2.2.4. Sınırlamanın demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olması.....	182
3.3.4.2.2.5. Sınırlamanın ölçülülük ilkesine uygun olması	184

3.3.4.2.2.6. Sınırlamanın laik Cumhuriyetin gereklerine uygun olması	186
3.3.4.2.2.7. Sınırlamanın Anayasa'nın sözüne ve özüne uygun olması.....	187
3.3.4.2.3. Mülkiyet hakkının sınırlandırılması ile ilgili diğer hükümler.....	189
3.3.4.2.3.1. Genel olarak.....	189
3.3.4.2.3.2. Kamulaştırma	189
3.3.4.2.3.3. Devletleştirme	192

Dördüncü Bölüm

4. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'NİN MÜLKİYET HAKKINA BAKIŞI

4.1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı.....	195
4.1.1. AİHS ve Sözleşmenin İç Hukuktaki Yeri	195
4.1.2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkının Düzenleniş Şekli.....	201
4.1.2.1. Genel Olarak.....	201
4.1.2.2. Mal ve Mülk Kavramı.....	204
4.1.2.3. Mülkiyet Hakkının Kapsamı	206
4.1.2.3.1. Genel olarak.....	206
4.1.2.3.2. AİHM'e göre mülkiyet hakkının kapsamına dahil olan şeyler	207
4.1.2.3.3. AİHM'e göre mülkiyet hakkının kapsamına dahil olmayan şeyler	213
4.2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkı ile İlgili Yorumu	216
4.2.1. Genel Olarak.....	216
4.2.2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkını Yorumlamasında Üç Kural	219

4.2.2.1. Birinci Kural: Mal ve Mülkün Dokunulmazlığı	219
4.2.2.2. İkinci Kural: Mal ve Mülkten Mahrum Bırakma	221
4.2.2.3. Üçüncü Kural: Mal ve Mülkün Kullanımının Kontrolü.....	223
4.2.3. AİHM'e Göre Mülkiyet Hakkının Sınırlanması.....	225
4.2.3.1. Genel Olarak	225
4.2.3.2. Mülkiyet Hakkının Sınırlanması Nedenleri.....	225
4.2.3.2.1. Kamu yararı veya genel çıkar	225
4.2.3.2.2. Vergilerin veya başka katkıların ödenmesi	229
4.2.3.2.3. Para cezalarının ödenmesi ve suçla ilgili malın müsaderesi	232
4.2.3.3. Mülkiyet Hakkının Sınırlanması Şartları.....	237
4.2.3.3.1. Sınırlamanın yasal olması.....	237
4.2.3.3.2. Sınırlamanın uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olması.....	239
4.2.3.3.3. Sınırlamanın ölçülülük ilkesine uygun olması...	241
4.2.3.3.4. Sınırlamanın makul karşılıkla (tazminat ödenerek) yapılması	244
4.3. Mülkiyet Hakkı ile AİHS'in Diğer Maddelerinin İlişkisi.....	247
4.3.1. Mülkiyet Hakkı ve İşkence Yasağı (md. 3)	247
4.3.2. Mülkiyet Hakkı ve Adil Yargılanma Hakkı (md. 6)	253
4.3.3. Mülkiyet Hakkı ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı (md. 8)	257
4.3.4. Mülkiyet Hakkı ve Ayrımcılık Yasağı (md. 14).....	259
4.3.5. Mülkiyet Hakkı ve Olağanüstü Hallerde Askıya Alma (md. 15)	265
4.4. Kıbrıs Olgusu Açısından AİHM'in Türkiye ile İlgili Kararlarında Mülkiyet Hakkı.....	267
SONUÇ	277
KAYNAKÇA	287